

ГОТУЄМОСЯ ДО ЗНО

**СКЛАДНІ СИНТАКСИЧНІ
КОНСТРУКЦІЇ.
СИНТАКСИЧНІ СИНОНІМИ**

**Автор Юлія Віннікова,
консультант ЦПР
«Освітня траєкторія» ДМР**

Заміна підрядної частини складного речення відокремленим означенням

Пригадаймо!

Відокремлене означення – це дієприкметниковий зворот.

Заміна підрядної частини складного речення відокремленим означенням

Замінити відокремленим означенням можна:

- 1) тільки підрядну означальну частину;
- 2) підрядне означальне, у якому дія виконується над предметом;
- 3) означальну частину, у якій предмет сам виконав дію в минулому часі.

Заміна підрядної частини складного речення відокремленим означенням

- Пригадаймо!**
- 1) в українській мові обмежене використання активних дієприкметників теперішнього часу (суф. -уч-, -юч-, -ач-, -яч-);
 - 2) не творимо дієприкметники за допомогою суфіксів -ш-, -вш-.

НЕ МОЖНА:

стоячий
керуючий

НЕ МОЖНА:

розпові^вший – той, що розповів
подарува^вший – той, що подарував

ПОТРІБНО ВЖИВАТИ:

-л- пожовк^лий

-н- зав'язан^ний

-ен- спечен^ний

-т- вимит^тий

Заміна підрядної частини складного речення відокремленим означенням

ПРИКЛАД

Яку?
Даринка читає книгу, (яку подарувала матуся на день народження).

Яку?
Даринка читає книгу, подаровану матусею на день народження.

Заміна підрядної частини складного речення відокремленим означенням

ПРИКЛАД

Яке?
Вітер роздував волосся, (яке посивіло за роки війни).

Яке?
Вітер роздував волосся, посивіле за роки війни.

Заміна підрядної частини складного речення відокремленим означенням

ЗАВДАННЯ

Відокремленим означенням можна замінити підрядну частину в реченні:

- А) Бабця наносила води, щоб полити грядку.
- Б) Лікар оглянув дитину, яка хворіє майже тиждень.
- В) З дерев поволі спадало листя, що вже зовсім пожовкло .

Заміна підрядної частини складного речення відокремленим означенням

ЗАВДАННЯ

Відокремленим означенням можна замінити підрядну частину в реченні:

А) Хата, що стоїть без господаря, дихає самотністю.

Б) Оксанка згадала про книжку, яку залишила на столі.

В) Це був чоловік, який підказав мені дорогу.

Заміна підрядної частини складного речення відокремленою обставиною

Пригадаймо! Відокремлена обставина – це дієприслівниковий зворот.

Що роблячи?

Читаючи лист, **я** пригадував
.....
дитинство.

Один виконавець – Я.

Заміна підрядної частини складного речення відокремленою обставиною

Замінити відокремленою обставиною можна:

- 1) якщо один виконавець на дві дії (основну і додаткову);
- 2) підрядне часу (коли?);
- 3) підрядне умови (за якої умови?);
- 4) підрядне причини (чому? з якої причини?).

Заміна підрядної частини складного речення відокремленим означенням

(Коли **я** повертався зі школи), **заніс** гостинець тітці.

Що роблячи?

Повертаючись зі школи, **я** **заніс** гостинець тітці.

ти

ти

(Якщо **мрієш** стати героєм), вже сьогодні **здійснюй** подвиги.

Що роблячи?

Мріючи стати героєм, вже сьогодні **здійснюй** подвиги.

Я не **залишила** дітей самих, (бо **відчувала** відповідальність).

Що роблячи?

Відчуваючи відповідальність, **я** не **залишила** дітей самих.

Заміна підрядної частини складного речення відокремленим означенням

ЗАВДАННЯ

Відокремленою обставиною можна замінити підрядну частину в реченні:

- А) Коли працює кондиціонер, зачиняйте двері.
- Б) Коли повернулися батьки, Іванко дуже зрадив.
- В) Коли ми гуляли на майданчику, знайшли гудзик .

Заміна підрядної частини складного речення відокремленим означенням

ЗАВДАННЯ

Відокремленою обставиною можна замінити підрядну частину в реченні:

А) Щоб зібратися в похід, вам не завадить прослухати інструктаж.

Б) Якщо ви збираєтеся в похід, заздалегідь подбайте про туристичне спорядження.

В) Коли ви збираєтеся в похід, вам стане у пригоді досвідчений провідник.

Заміна обставини в простому реченні підрядним обставиним

Завдання № 23 ЗНО-2019

Синонімічним до простого речення «Через постійне плазування в тіні ви позбавляєте себе можливості знайти сонце» є всі наведені складні речення, ОКРІМ

- А. Ви не зможете знайти сонце, якщо виберете плазування в тіні.
- Б. Ви не зможете знайти сонце, бо вибрали плазування в тіні.
- В. Ви не зможете знайти сонце, тому що вибираєте плазування в тіні.
- Г. Ви не зможете знайти сонце, оскільки вибираєте плазування в тіні.

Сполучники причини: **тому що, бо, адже, оскільки**

Заміна обставини в простому реченні підрядним обставиним

Завдання № 22 ЗНО-2018

Синонімічним до простого речення «У сучасному світі вивчення мов міжнародного спілкування вкрай потрібне для досягнення особистістю успіху» є складне речення

- А. У сучасному світі вивчати мови міжнародного спілкування вкрай потрібно, тому що так особистість може досягти успіху.
- Б. У сучасному світі вивчення мов міжнародного спілкування вкрай потрібне, щоб особистість могла досягти успіху.
- В. У сучасному світі вивчати мови міжнародного спілкування вкрай потрібно, адже це свідчить про досягнення особистістю успіху.
- Г. У сучасному світі вивчення мов міжнародного спілкування вкрай потрібне, бо так особистість досягне успіху.

Сполучники мети: **щоб, аби, для того щоб**

Заміна сполучника у складнопідрядному реченні

Синонімічні сполучники

Коли – якщо, як.

Якщо – коли, як.

Якби – коли б, аби.

Завдання № 23 ЗНО-2018

Синонімічним до речення «Коли в людини є народ, тоді вона уже людина» є

- А. Щоб відчувати себе людиною, треба мати підтримку свого народу.
- Б. Оскільки в людини є народ, то вона вже людина.
- В. Через те що в людини є народ, вона відчуває себе людиною.
- Г. Аби бути людиною, треба бути частиною рідного народу.
- Д. Якщо в людини є народ, то вона тоді вже людина.

Заміна сполучника у складнопідрядному реченні

Синонімічні сполучники

Коли – якщо, як.

Якщо – коли, як.

Якби – коли б, аби.

Завдання

Синонімічним до речення «Якщо хочеш змінити Україну, зміни себе» є

- А. Україна зміниться лише тоді, коли ти змінишся.
- Б. Щоб змінити Україну, зміни себе.
- В. Україна зміниться, бо ти міняєшся.
- Г. Зміни себе, коли маєш бажання змінити Україну.
- Д. Україна міняється, оскільки ти цього хочеш.

Синоніми за змістом (вираження тієї самої думки)

Завдання № 20 ЗНО-2019

Прочитайте вислів-рекомендацію.

Для успішної підготовки проекту вкрай важливо працювати з однодумцями, бо згуртована команда спроможна подолати будь-які перешкоди.

НЕ ВІДПОВІДАЄ наведеному вислову за своїм змістом речення

ЗБАГНІМО!

Ствердження:

Важливо працювати з однодумцями

ЧОМУ?

НАВІЩО?

**Бо згуртована команда
спроможна подолати
перешкоди**

**Для успішної підготовки
проекту**

Заміна сполучника у складнопідрядному реченні

Прочитайте вислів-рекомендацію.

Для успішної підготовки проекту вкрай важливо працювати з однодумцями, бо згуртована команда спроможна подолати будь-які перешкоди.

НЕ ВІДПОВІДАЄ наведеному вислову за своїм змістом речення

А. Запам'ятайте: працюючи з однодумцями над підготовкою проекту, ви переконаєтеся, що згуртована команда спроможна подолати всі перешкоди.

Б. Зауважте, що для успішної підготовки проекту треба згуртувати команду однодумців – і вона зможе подолати будь-які перешкоди

В. Майте на увазі: над проектом потрібно працювати з однодумцями, оскільки згуртована команда долає будь-які перешкоди.

Г. Візьміть до уваги: працюючи зі згуртованою командою над підготовкою проекту, ви пересвідчитися в її здатності долати будь-які перешкоди

Д. Зважте, чи доцільно згуртувати однодумців для роботи над проектом з метою подолання будь-яких можливих перешкод

Важливо = запам'ятайте, зауважте, майте на увазі, візьміть до уваги

Заміна підрядної частини складного речення відокремленим означенням

ЗАВДАННЯ

Синонімічною до речення «Не варто вірити в колективну мудрість неосвічених індивідів» є думка:

- А) Колектив неосвічених людей не здатний приймати мудрі рішення.
- Б) Група людей без освіти становить собою розумний колектив.
- В) Кілька неосвічених людей разом розумніші.
- Г) Мудрість народжується лише в колективі, навіть якщо люди неосвічені.
- Д) Кожен індивід сам по собі мудрий, хоча й неосвічений.